

Shema Israël,

Deel 2 – Hashem De G-d van Israël

Is er iemand anders?

Een bergbeklimmer ging naar de top van een berg klimmen via allerlei smalle wegen. Plotseling struikelt hij, gelukkig had hij een veiligheidskoord nog net kunnen vasthaken. Het koord rolt helemaal uit en breekt. De val werd er door geremd. Bij de rand van de afgrond weet hij nog net enkele overhangende stenen vast te grijpen. Zijn benen hangen boven de 2000 meter diepe afgrond. Hij probeert zichzelf omhoog te trekken maar zijn zware rugzak houdt hem tegen. Hij probeert deze los te gespen maar zijn vingers krijgen de knoop die strakgetrokken is niet los. Dan fluistert hij:

“Help, is er iemand?”

Stilte...

Hij roept nu harder: “Is daar iemand? Help!”

Dan antwoordt hem een stem: “Ja, Ik ben hier!”

De klimmer ziet niemand en smeekt: “Wie ben je? Waar ben je? Snel!”

De stem antwoordt: “Ik ben G-d. Laat maar los!”

De bergbeklimmer kijkt benepen naar beneden en antwoordt met luide stem: “Ik hang boven een afgrond, help!”

De stem antwoordt rustig en indringend: “Vertrouw me zoon! Laat maar los, twee sterke engelen heb ik al vooruitgestuurd om je op te vangen en op de grond neer te zetten.”

Bezweet beginnen zijn vingers te glijden en hij grijpt met nog meer klem zich vast aan de rand van de afgrond en hij roept nu op zijn hardst: “Is er nog iemand anders?”

Net zoals de bergbeklimmer is het voor veel mensen moeilijk te geloven in een G-d die antwoordt, zelfs als Hij letterlijk tot ons spreekt! Dan willen we liever wat anders!

1. Wat vind de Bijbel van degenen die het bestaan van G-d in twijfel trekken?

Psalm 14:1

“De dwaas zegt in zijn hart: er is geen G-d.”

2. Waarom leidt het tot niets om het bestaan van G-d te bewijzen?

Het bestaan van G-d wordt aangenomen in de Bijbel van het begin tot het einde. Genesis 1:1

Psalm 90:2

“Eer de bergen geboren waren, en Gij aarde en wereld had voortgebracht, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij G-d.”

3. G-d leeft en geeft het leven, komt zeer vaak voor

1 Samuël 14:39

“Want zo waar de Here leeft, die Israël verlost,”

Jozua 3:10

“Hieraan zult gij weten, dat de levende G-d in uw midden is..”

4. Waarom mag je G-d niet afbeelden?

Omdat Hij uniek is en er niemand is als Hij! Jesaja 40:18 zegt hierover:

“Met wie dan wilt gij G-d vergelijken en welke vergelijking op Hem toepassen?”

Een verhaal uit de Talmoed zegt het volgende:

Caesar zei tegen Rabbi Jozua ben Hanakia, “Ik wil je G-d zien.” Hij antwoordde hem: “U kunt hem niet zien.” Hij wees naar de zon en zei tegen hem: “Kijk daar naar.” Caesar antwoordde, “dat kan ik niet.” Jozua zei tegen hem, “als je al niet naar de zon kan kijken omdat het je verblind; des te meer wanneer je zou kijken naar de Almachtige.” (Chullin 59b)

2 Samuël 7:22 “Gij zijt groot, Here Here, want niemand is U gelijk en geen G-d is er behalve Gij naar al wat wij met onze oren gehoord hebben.”

5. Waar is G-d?

Hij is overal zoals Psalm 139:5-7 zegt:

“gij omgeeft mij van achteren en van voren en Gij legt uw hand op mij. Het begrijpen is mij te wonderbaar, te verheven, ik kan er niet bij. Waarheen zou ik gaan voor Uw geest, waarheen vlieden voor Uw aangezicht?”

Deuteronomium 26:15

“Zie neder uit Uw heilige woning, uit de hemel en zegen Uw volk Israël en het land, dat Gij ons gegeven hebt – zoals Gij onze vaders onder ede beloofd hebt – een land, vloeiende van melk en honing.” Zie ook: Psalm 113:5

Psalm 139:8-10

“Steeg ik ten hemel – Gij zijt daar, of maakte ik het dodenrijk tot mijn sponde – Gij zijt er; nam ik vleugelen van de dageraad, ging ik wonen aan het uiterste der zee, ook daar zou uw hand mij geleiden, uw rechterhand mij vastgrijpen.”

6. Hoe stellen de Schriften de persoon G-d voor?

Genesis 1:27

“En G-d schiep de mens naar Zijn beeld; naar G-ds beeld schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen.” De

Almachtige is dus geen abstract wezen dat totaal anders is dan wij met menselijk voorkomen. Hij wordt omschreven als hebbende handen (Genesis 49:24; Psalm 75:8-10), een neus (Jesaja 65:5), een mond (Deuteronomium 8:3).

Hij is als een man, die wandelt (Deuteronomium 20:4; Genesis 3:8), sprekend (Genesis 17:22; Jesaja 65:12), vechtend (Genesis 32:22-32; Exodus 14:14,25), aanrakend (Genesis 2:7; 32:25; Psalm 23:5).

7. G-d is aanwezig en overal

Hij creëerde de hemel en aarde (Gen.1:1). Hij formeerde de mens, maakte hem uit het stof der aarde. Hij gaf hem de levensgeest en de mens werd een levende persoon (Gen.2:7)

De naam Elohim (wortel alah – kracht) toont ons G-ds supermacht. Hij is de Almachtige! Naar het idee van de rabbijnen heeft Elohim de achtergrond van oordeel en rechtspraak. (Genesis Rabbah 33:3; Exodus Rabbah 3:6). De Heilige, gezegend is Zijn Naam, zei tegen Mozes: “Je wilt mijn naam weten? Ik word genoemd naar Mijn acties. Wanneer Ik oordeel is mijn naam Elohim, wanneer Ik genade met Mijn wereld heb, word Ik genoemd door het tetragrammaton.” (JHWH)

De naam JHWH wat vertaalt wordt met ‘de Here’, uitgesproken als Adonai (mijn Heer) of Hashem (de naam). De wortel is hayah (‘zijn, bestaan of spreken’). Het toont G-ds nabijheid (Genesis 2; Exodus 3:14)

8. Hoe openbaarde G-d zichzelf aan de mens?

In de natuur: Psalm 19:2 “De hemelen vertellen G-ds eer, en het uitspansel verkondigt het werk zijner handen.” Zie ook Psalm 139:13-15.

In geschiedenis: Exodus 20:2 “Ik ben de Here, uw G-d, die u uit het land Egypte, uit het diensthuis, geleid heb.” Zie ook Exodus 3:15.

Door persoonlijke ervaring: Genesis 21:1,2 “De Here bezocht Sara, zoals Hij gezegd had, en de Here deed aan Sara, zoals Hij gesproken had. En Sara wed zwanger, en zij baarde Abraham een zoon in zijn ouderdom, te bestemder tijd, waarvan G-d tot hem gesproken had.”

Zie ook Exodus 3:5,6; Daniël 6:22.

9. Hoe werd G-d ervaren door Abraham?

Genesis 18:2,3

“En hij sloeg zijn ogen op en zag, en zie, drie mannen stonden bij hem; toen hij hen zag, liep hij hun uit de ingang van zijn tent tegemoet, en boog zich ter aarde; en hij zeide: Mijn Heer, indien ik uw genegenheid gewonnen heb, ga dan niet aan uw knecht voorbij.”

Abraham noemde G-d Adonai (mijn Heer), ondanks dat er drie personen komen gebruikt hij de tweede persoon mannelijk enkelvoud be'enecha (in uw/jouw ogen).

Genesis 18:22

“Toen wendden die mannen zich vandaar en gingen naar Sodom, maar Abraham bleef nog staan voor de Here.”

Abraham gaat dan een discussie aan met G-d.

10. Hoe werd G-d ervaren door Jakob?

Genesis 32:24,28,30

“Zo bleef Jakob alleen achter. En een man worstelde met hem, totdat de dag aanbrak.... Uw naam zal niet meer Jakob luiden, maar Israël, want gij hebt gestreden met G-d en mensen, en gij hebt overmocht....Jakob noemde de plaats Pniël, want (zeide hij) ik heb G-d gezien van aangezicht tot aangezicht en mijn leven is behouden gebleven.”

11. Hoe werd G-d door Mozes ervaren?

Exodus 34:5-7

“En de Here daalde neer in een wolk, stelde Zich daar bij hem en riep de naam des Heren uit. De Here ging aan hem voorbij en riep: Here, Here, G-d, barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, die goedertierenheid bestendigt aan duizenden, die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft; maar (de schuldige) houdt Hij zeker niet onschuldig, de ongerechtigheid der vadersen bezoekende aan kinderen en kindskinderen, aan het derde en vierde geslacht.”

12. Hoe werd G-ds aanwezigheid ervaren door het volk Israël?

Door de wolk het vuur en in de tempel!

Exodus 40:34-38

“En de wolk bedekte de tent der samenkomst, en de heerlijkheid des Heren vervulde de tabernakel, zodat Mozes de tent der samenkomst niet kon binnengaan, want de wolk rustte daarop, en de heerlijkheid des Heren vervulde de tabernakel. Wanneer de wolk zich verhief van boven de tabernakel, braken de Israëlieten op, op al hun tochten. Maar indien de wolk zich niet verhief, dan braken zij niet op tot de dag, dat zij zich verhief. Want op de tabernakel rustte des daags de wolk des Heren, en des nachts was er een vuur in voor de ogen van het gehele huis Israël, op al zijn tochten.”

Het werkwoord shakan (rustte) geassocieerd met de wolk is de grondvorm voor het woord Shekinah (rustplaats of aanwezigheid) dat in de rabbijnse literatuur gebruikt wordt voor de aanwezigheid van G-d bij zijn volk.(Abot 3:2; Numeri Rabbah 13:6)

Bij een offer was er een persoonlijke ontmoeting tussen G-d en het individu.

Exodus 29:42,43

“Een dagelijks brandoffer voor uw geslachten bij de ingang van de tent der samenkomst voor het aangezicht des Heren, waar Ik met u zal samenkomen, om daar tot u te spreken. Ik zal daar samenkomen met de Israëlieten, en zij zullen door mijn heerlijkheid geheiligd worden.”

Het hebreeuwse woord haqrib (van qrb, naderen) betekend letterlijk ‘dichterbij komen’. G-d wil dat we dichterbij Hem gaan komen! Dan kan Hij Zijn heilige geest in hun geven.

Jesaja 63:11

“Hij dacht aan de dagen van ouds, aan Mozes, aan Zijn volk. Waar is Hij, die de herders van zijn kudde voerde uit de wateren? Waar is Hij, die Zijn heilige geest in hun binnenste gaf? ... Als aan het vee, dat afdaald in de vallei, gaf de geest de Heren hun rust. Zo hebt Gij Uw volk geleid om U een luisterrijke naam te maken.”

Het Hebreeuwse ruach betekent letterlijk ‘wind’, zoals we de lucht inademen zo wordt voorgesteld dat we ook G-d inademen. Zo werden ‘adem’ en ‘geest’ ook vertalingen van dit woord.

13. Wat is de relatie tussen de engel des Heren en de Here zelf?

Degene die de handelingen doet die G-d wil is als ‘God’!

Vergelijk Exodus 13:21 met 14:19

“De Here ging voor hen uit, des daags in een wolkkolom om hen te leiden op de weg, en des nachts in een vuurkolom om hun voor te lichten, zodat zij dag en nacht konden voortgaan.”

“Toen verliet de Engel G-ds, die voor het leger van Israël uitging, zijn plaats en ging achter hen aan; ook verliet de wolkkolom haar plaats aan hun spits en ging achter hen staan.”

Hagar ontmoette de Engel des Heren en later lezen we dat het de Here zelf was die tot haar sprak. Vergelijk Genesis 16:7-11 met 16:13. Deze ervaring vinden we ook terug bij Mozes (Exodus 3:2 vv.) en Gideon (Richteren 6:11 vv.).

Ook Mozes zelf werd voorgesteld als God! Exodus 4:16; 7:1

14. Hoe verwacht de Bijbel dat wij ons opstellen naar G-d?

De Here verwacht dat we hem intiem gaan leren kennen. Het Hebreeuwse werkwoord yada (kennen) wordt gebruikt in de schrift om onze relatie met Hem duidelijk te maken (Jeremia 9:24). Het is hetzelfde werkwoord dat gebruikt wordt voor de intieme relatie tussen man en vrouw (b.v. Genesis 4:1,17).

15. Kunnen we nog in G-d geloven na Auschwitz?

“Slechts van horen zeggen had ik van U vernomen, maar nu heeft mijn oog U aanschouwd.” (Job 42:5)

“Zelfs al ga ik door een dal van diepe duisternis, ik vrees geen kwaad, want Gij zijt bij mij; uw stok en uw staf, die vertroosten mij.” (Psalm 23:4)

We kunnen na Auschwitz niet meer geloven in G-d als daarvoor. Na deze ervaring is ook G-d verandert voor ons. Het is niet meer zomaar geloven in G-d, het is nu geloven ondanks de vele vragen die er blijven liggen. Onze relatie is gegroeid van een mechanische en theoretische naar een meer persoonlijke relatie gefundeerd in geloof en genade. Door het lijden leer je met G-d te spreken.

Elie Wiesel zei: “Na Auschwitz geloof ik niet dat we over G-d kunnen spreken; we kunnen alleen tot G-d spreken.”

Het waarom blijft overeind. Waarom liet G-d, die oppermachtig is, dit lijden toe? In de volgende les zal dit thema meer uitgewerkt worden.

Ha-Shem, de G-d van Israël

Het is niet mogelijk om over G-d te spreken zonder ontzag en trillen, niet alleen vanwege wie Hij is, maar vooral vanwege wie wij zijn! We zijn verwrongen en beperkte scheppingen van wat ooit door Zijn geest is tot stand gebracht. Onze veronderstellingen over hem zullen dus altijd tekort schieten. Hij zal altijd ver verheven boven ons denken zijn, onze theologische uiteenzettingen zwak en beperkt. Wie kan Hem ooit begrijpen? Hem bevatten in al Zijn daden? Toen Mozes bij hem kwam en vroeg wie Hij was, antwoordde G-d met enige ironie, “Ik zal zijn wie Ik zal zijn”, of zoals in vertalingen staat “Ik ben die Ik ben”.(Ehye asher Ehye)

Wie Ik ben zei G-d duidelijk is niet terzake voor je, de ontmoeting zou je wel eens kwalijk verrassen. Ik ben niet te begrijpen of vast te leggen in menselijke definities of theologische analyses. Ik besta van altijd tot altijd, probeer me niet te begrijpen.

Het is waar, iedere beschrijving is zinloos en woorden schieten te kort. Er zouden nieuwe woorden door de mens moeten worden uitgevonden om werkelijk een beetje begrip over de essentie, het wezen en het karakter van G-d als een glimp te mogen beschrijven... waar zijn we dan mee bezig! Hij bestaat! Dat is het belangrijkste! Alleen een dwaas zal in zijn hart zeggen er geen G-d bestaat (Psalm 14:1). Psalm 90:2 zegt het heel mooi: “eer de bergen geboren waren, en Gij aarde en wereld had voortgebracht, ja, van eeuwigheid tot eeuwigheid zijt Gij G-d.”

Wat G-d karakteriseert in vergelijking met afgoden is dat Hij wel ogen, oren en handen heeft, die ook werkelijk tot actie overgaan (Psalm 115:5,6). De G-d van Israël leeft ! (Jozua 3:10; Richteren 8:19; 1 Samuël 14:39; Psalm 84:3). In Zijn schepping herkennen we Zijn vingerwerk (Psalm 19:1). Hij redt en bevrijdt! Uit Egypte (Exodus 20:2), uit de Babylonische ballingschap (Jeremia 29:10), ja ook in onze tijd is Hij het geweest die de holocaust eindigde en Israël terugbracht naar huis!

G-d bestaat, werkelijk en waar! Net zo echt als jij en ik! Wij mensen lijken op Hem (Genesis 1:27). Daar zit een paradox in, aan de ene kant staat Hij ver verheven boven ons en aan de andere kant lijken wij op Hem. Op het ene moment zien we dat er beschreven is dat niemand G-d kan zien (Exodus 33:3) maar op een ander moment lezen we dat Mozes, Aäron en zeventig oudsten G-d zagen en met hem aten en dronken (Exodus 24:10,11). Het is in ieder geval onbegrijpelijk en hebben we onvoldoende informatie om een duidelijk beeld te krijgen van G-d. We mogen ook geen afbeelding maken van Hem (Exodus 20:4). Hij staat ver van ons af maar is tevens dichtbij (Deuteronomium 26:15; Psalm 113:5; Jesaja 14:13-14; Genesis 2:4b-25). Lees ook Psalm 139:7-12.

Elohim is een meervoudsvorm, Hij is de G-d der goden! G-d spreekt tot Zijn kinderen, Hij sprak met Adam en Eva, tot Kaïn, tot Noach, met Abraham en Sara, enz. Alle gesprekken zijn opgeschreven in de Bijbel. G-d beweegt zich in onze tijd en ruimte op gelijke wijze als wij, zoals b.v. met de geschiedenis van Abraham (Genesis 18). Het is verwarrend en hartverwarmend. Abraham reageerde echter niet gechoqueerd, hij debatteerde met G-d alsof hij op de markt stond.

Jakob ging zelfs nog een stapje verder door te strijden met G-d (Genesis 32:28). Apart is het wel, te weten dat de traditie aangeeft dat alleen Mozes van aangezicht tot aangezicht met G-d heeft gesproken (Deuteronomium 34:10). De tempel was bedoeld om het volk te laten voelen dat G-d temidden van hen woonde. De manifestaties door middel van de Shekinah waren duidelijke bewijzen van G-ds bestaan. Het is uniek in de geschiedenis en geen enkel volk van de oudheid of de tegenwoordige tijd kan bogen op zo'n ervaring met G-d. Openbaringen, woorden, dromen, actief ingrijpen, G-d was deel van de maatschappij van Israël. Dat zal wederom gebeuren als de Masjiach komt we het huis van G-d gaan opbouwen!

Zelfs in de afwezigheid van G-d erkennen we dat Hij bestaat. Zelfs al zegent Hij ons niet, antwoord Hij niet direct onze gebeden, we blijven geloven in Hem en in Hem alleen.

Joodse vluchtelingen die zich hebben verscholen in een grot bij Cologne schreven op hun rotswand: "Ik geloof in de zon zelfs als hij niet schijnt, Ik geloof in liefde zelfs als wij het niet voelen, Ik geloof in G-d zelfs al heeft Hij zich verborgen voor ons."

Bet Echad
Neercanneplaats 63
Rotterdam

Voorganger
P.Daniëls
paulusmary@hetnet.nl